

บทสรุปสำหรับคณะกรรมการ (One Page)

ชื่อโครงการ "ฟันผุหยุดได้ เด็กได้ฟันดี ใช้เทคโนโลยีด้วยวิถีเครือข่าย" หน่วยงานฝ่ายทันตสาธารณสุขชุมชนภาคใต้

ที่มาของโครงการและสถานการณ์ก่อนเริ่มโครงการ

อัตราความชุกในการเกิดฟันผุของเด็ก 2-5 ปีในภาคใต้ สูงกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทั้งพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากที่ไม่เพียงพอ แปรงฟันไม่สะอาด รวมถึงหากมีปัญหาฟันผุจะมีโอกาสรับการรักษาน้อย เนื่องจากการรักษาในเด็กต้องใช้เครื่องมือพิเศษ และใช้ทันตแพทย์เฉพาะทางสำหรับเด็กซึ่งมีไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงมีโครงการเน้นการควบคุมการลุกลามของฟันผุ และลดการเกิดฟันผุใหม่ โดยการคัดกรองรอยโรคฟันผุและได้รับการดูแลตามระดับฟันผุ ผ่านการรักษาที่ใช้สารควบคุมฟันผุประสิทธิภาพสูงและง่าย (Silvers Diamine Fluoride (SDF) และเทคนิค SMART (Silver modified ART) ร่วมกับการป้องกัน โดยเน้นการสอนการแปรงฟันที่ถูกวิธี และใช้สีย้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแปรงฟัน และการให้ความรู้ผ่านทาง Chatbot 21 วันฟันดี

วัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อหยุดยั้งการลุกลามของฟันผุ ในเด็ก 2-5 ปี ด้วย SDF และเทคนิค SMART มากกว่าร้อยละ 90 ของฟันที่ได้รับบริการ
2. พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร ในการใช้ Silvers Diamine Fluoride (SDF) และเทคนิค SMART เพื่อหยุดยั้งฟันผุในเด็ก 2-5 ปี ของ 7 เครือข่ายจังหวัดในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 12 จำนวน 350 คน

รูปแบบการดำเนินงาน

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรในพื้นที่ในการใช้ Silvers Diamine Fluoride (SDF) และเทคนิค SMART ร่วมกับการดำเนินงานส่งเสริมป้องกัน โดยเน้นการสอนการแปรงฟันที่ถูกวิธี การใช้สีย้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแปรงฟัน และการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองผ่านทาง Chatbot 21 วันฟันดี
2. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการใช้หยุดยั้งฟันผุในเด็ก
3. ติดตามประสานงานและติดตามการดำเนินงานผ่านเทคโนโลยี Line และ Google form
4. ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานและรับฟังปัญหาอุปสรรคในทุกจังหวัด

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ได้รับผลประโยชน์

เด็กอายุ 2-5 ปีในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 12 มี 7 จังหวัด ได้แก่ สงขลา พัทลุง ตรัง สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ปี 2566 จำนวน 5,957 คน ปี 2567 จำนวน 15,407 คน (คนเก่า 1735 คน) รวมทั้งสิ้น 19,629 คน

งบประมาณ จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

ปี 2566 จำนวน 2,160,000 บาท
ปี 2567 จำนวน 4,574,000 บาท

ผลการดำเนินงาน

1. การหยุดยั้งฟันผุด้วย SDF และเทคนิค SMART มีอัตราความสำเร็จสูงถึงร้อยละ 97 ของฟันที่ได้รับบริการ
2. ทันตบุคลากร จำนวน 378 คน ใน 7 เครือข่ายจังหวัดในพื้นที่สุขภาพเขตที่ 12 ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการใช้ Silvers Diamine Fluoride (SDF) และ SMART เพื่อหยุดยั้งฟันผุในเด็ก ร่วมกับการสอนการแปรงฟันที่ถูกวิธี การใช้สีย้อมและการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

ประเด็นและจุดเด่นที่เสนอเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

จากข้อมูลการเกิดฟันผุและข้อจำกัดของการเข้าถึงบริการของเด็ก เกิดโครงการพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรในพื้นที่ในการใช้ SDF และเทคนิค SMART ในการหยุดยั้งฟันผุที่มีประสิทธิภาพสูง ไม่สร้างความเจ็บปวดแก่เด็ก ทำให้หยุดการลุกลามฟันผุของเด็กได้ เพิ่มการเข้าถึงการบริการมากขึ้น (อูด 0.04 ซี/คน เป็น 0.51 ซี/คน) พร้อมทั้งใช้นวัตกรรมสีย้อมและ Chatbot 21 วันฟันดี ในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกัน โดยมาตรการทั้งหมดนี้สามารถบูรณาการกับงานที่ทันตบุคลากรรับผิดชอบอยู่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง เป็นการสร้างความยั่งยืนในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากที่ดีของเด็ก

แผนดำเนินการต่อไป

1. เพิ่มจำนวนเครือข่าย และจำนวนเด็กกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นในปี 2568
2. มีการใช้ Chatbot 21 วันฟันดี พลัสในการให้ความรู้กับผู้ปกครอง

แบบฟอร์มการนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดี

1. แนวปฏิบัติที่ดีเรื่องโครงการ "ฟันผุหยุดได้ เด็กได้ฟันดี"

2. โครงการ/กิจกรรมด้าน

☐ ด้านการเรียนการสอนและคุณภาพบัณฑิต	☐ ด้านการประกันคุณภาพ
☐ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	☐ ด้านบริหารจัดการ และการดำเนินงาน
☐ ด้านงานวิจัย	☐ ด้านการดำเนินงานที่ใช้เครื่องมือ Lean & Kaizen
☒ ด้านบริการวิชาการและพันธกิจเพื่อสังคม	☐ ด้านเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs
☐ ด้านนวัตกรรม และสิ่งประดิษฐ์	

3. หน่วยงาน ฝ่ายทันตสาธารณสุขชนบทภาคใต้

4. ประเภทของโครงการ

4.1 สายวิชาการ

4.2 สายอำนวยการและวิชาชีพ

5. ผู้ร่วมโครงการ:

- 5.1 ผศ.ทพญ.เสมอจิต พิธพรชัยกุล หัวหน้าโครงการ
- 5.2 นางภัทราภรณ์ หยงสตาร์
- 5.3 นางนงนุช สุขจันทร์
- 5.4 นางสาวอุษณีย์ ศานูพงษ์
- 5.5 นางสาวสุพัตรา หนูแก้ว

6. ที่มาของโครงการ : การประเมินปัญหา/ความเสี่ยง

อัตราความชุกในการเกิดฟันผุของเด็ก 2-5 ปีในภาคใต้ สูงกว่าระดับประเทศ เนื่องจากทั้งพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากที่ไม่เพียงพอ แปรงฟันไม่สะอาด รวมถึงหากมีปัญหาฟันผุจะมีโอกาสรับการรักษาได้น้อย เนื่องจากการรักษาในเด็กต้องใช้เครื่องมือพิเศษ และใช้ทันตแพทย์เฉพาะทางสำหรับเด็กซึ่งมีไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงมีโครงการเน้นการควบคุมการลุกลามของฟันผุ และลดการเกิดฟันผุใหม่ โดยการคัดกรองรอยโรคฟันผุและได้รับการดูแลตามระดับฟันผุ ผ่านการรักษาที่ใช้สารควบคุมฟันผุประสิทธิภาพสูงและง่าย (Silvers Diamine Fluoride, SDF และ SMART) ร่วมกับการป้องกัน โดยเน้นการสอนการแปรงฟันที่ถูกต้อง และใช้สีย้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแปรงฟัน และให้ความรู้ผ่านทาง Chatbot 21 วันฟันดี

7. เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 7.1 1. เพื่อหยุดยั้งการลุกลามของฟันผุ ในเด็ก 2-5 ปี ด้วย SDF และเทคนิค SMART มากกว่าร้อยละ 90 ของฟันที่ได้รับบริการ
- 7.1.2 พัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร ในการใช้ Silvers Diamine Fluoride (SDF) และเทคนิค SMART เพื่อหยุดยั้งฟันผุในเด็ก 2-5 ปี ของ 7 เครือข่ายจังหวัดในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 12 จำนวน 350 คน

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 8.1 เด็ก 2-5 ปี ใน 7 จังหวัดที่เข้าร่วมโครงการมีสุขภาพช่องปากดีขึ้น
- 8.2 คุณครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากและสามารถถ่ายทอดไปสู่นักเรียนและผู้ปกครองได้ดียิ่งขึ้น
- 8.3 ผู้ปกครองให้ความใส่ใจสุขภาพของลูกมากขึ้น
- 8.4 เกิดการทำงานของภาคีเครือข่ายของสหวิชาชีพในการดูแลสุขภาพของเด็กในภาคใต้

9. การออกแบบกระบวนการ

- 9.1. วิธีการ/แนวทางการปฏิบัติจริง (PDCA) ในอดีต และที่ได้ปรับปรุงใหม่ในปัจจุบัน

ในระยะเริ่มโครงการ ปี 2566 ได้มีแนวทางการปฏิบัติ (PDCA) ดังนี้

Plan (วางแผน)

- กำหนดเป้าหมายให้เด็กอายุ 2-5 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและการดูแล เช่น การทาฟลูออไรด์ การสอนแปรงฟัน และการใช้ SDF
- วางแผนการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรในพื้นที่
- ใช้ข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายและออกแบบกิจกรรม

Do (ลงมือปฏิบัติ)

- จัดอบรมทันตบุคลากรและการให้บริการแก่เด็กในพื้นที่ รวมถึงการประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงความสำคัญของโครงการ
- ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินโครงการในทุกจังหวัด และสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น
- ใช้ Google Forms ในการเก็บข้อมูลการตรวจฟันเพื่อความสะดวกรวดเร็ว

Check (ตรวจสอบ)

- รายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกสัปดาห์ในกลุ่มไลน์เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที
- ใช้ตัวชี้วัดใหม่ เช่น การลดฟันผุในระยะยาว และการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง

Act (ปรับปรุง)

- จัดประชุมติดตามการดำเนินงานเพื่อประเมินผลและแลกเปลี่ยนแนวทางแก้ไขปัญหาลง
- หลังจากทำโครงการ 6 เดือน ได้มีแนวทางการปฏิบัติ (PDCA) ดังนี้

Plan (วางแผน)

- ใช้ข้อมูลจากการติดตามผลระยะ 6 เดือน มาช่วยกำหนดแนวทางพัฒนาใหม่ เช่น เพิ่มพื้นที่ให้ครอบคลุมมากขึ้น
- การปรับปรุงการศึข้อมูลเพื่อการบันทึกที่ชัดเจนและรวดเร็วขึ้น

Do (ลงมือปฏิบัติ)

- เพิ่มการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น การใช้แผ่นพับเพื่อให้ข้อมูลข้อดีและข้อดีของการใช้ SDF และเทคนิค SMART เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง
- การใช้ระบบออนไลน์เพื่อบันทึกข้อมูล เช่น Google Forms และการปรับปรุงรหัสศึข้อมูลเพื่อการบันทึกที่ชัดเจนและรวดเร็ว

Check (ตรวจสอบ)

- เก็บข้อมูลผลการตรวจสุขภาพช่องปาก เช่น สถิติเด็กที่ไม่มีฟันผุหรือจำนวนเด็กที่ได้รับการ
- ติดตามผลการใช้ SDF และเทคนิค SMART เพื่อลดฟันผุ รวมถึงการตรวจพบฟันผุใหม่
- ประเมินอุปสรรค เช่น ความล่าช้าในการจัดสรรวัสดุ และปัญหาด้านการบันทึกข้อมูล

Act (ปรับปรุง)

- จัดประชุมติดตามการดำเนินงานเพื่อประเมินผลและแลกเปลี่ยนแนวทางแก้ไขปัญหาลง
- นำบทเรียนที่ได้ เช่น ปัญหาการยอมรับวัสดุ SDF จากผู้ปกครอง มาใช้พัฒนาเนื้อหาในแผ่นพับเพื่อสร้างความเข้าใจ
- ปรับการอบรมให้ผู้เข้าร่วมมีโอกาสฝึกปฏิบัติจริงมากขึ้น

ในปี 2567 ได้มีแนวทางการปฏิบัติ (PDCA) ดังนี้

Plan (วางแผน)

- ใช้ข้อมูลจากการติดตามผลระยะยาว (6, และ 12 เดือน) มาช่วยกำหนดแนวทางพัฒนาใหม่ ในการขยายกลุ่มเป้าหมาย เช่น พื้นที่ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมรวมทั้งเด็กต่างด้าว

- เพิ่มแหล่งทุนสนับสนุน เช่น การของบประมาณจากหน่วยงานใหม่ เช่นงบประมาณจาก อบจ. หรือการขยายโครงการให้ครอบคลุมระดับจังหวัด
- เพิ่มการติดตาม

Do (ลงมือปฏิบัติ)

- เพิ่มการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น การใช้แผ่นพับข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเพิ่มเติม
- ปรับกระบวนการให้บริการ เช่น การเพิ่มบุคลากรในการจัดการประชุมผู้ปกครอง ลดปัญหาการอธิบายซ้ำเป็นรายบุคคล
- ติดตามการใช้สีย้อมของครูใน ศพด.และโรงเรียน
- ติดตามการใช้ Chatbot 21 วันพินดี

Check (ตรวจสอบ)

- ติดตามผลที่ครอบคลุมมากขึ้น เช่น การประเมินความคุ้มค่าและคุณภาพชีวิตของเด็กหลังการรักษา
- รายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกสัปดาห์ในกลุ่มไลน์เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าได้ทันที
- ใช้ตัวชี้วัดใหม่ เช่น การลดฟันผุในระยะยาว และการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง

Act (ปรับปรุง)

- บูรณาการกับชุมชนให้มากขึ้น โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครู และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- เพิ่มความครอบคลุมของโครงการ เช่น การบรรจุในแผนงานประจำปีของหน่วยบริการ
- ใช้ผลการถอดบทเรียนอย่างละเอียดในการกำหนดแผนการดำเนินงานในปีถัดไป

9.2. งบประมาณที่ใช้ในการจัดโครงการ-กิจกรรม (ถ้ามี)

จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

ปี 2566 จำนวน 2,160,000 บาท

ปี 2567 จำนวน 4,574,000 บาท

10. การวัดผลและผลลัพธ์ (Measures) แสดงระดับแนวโน้มข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ และ/หรือเปรียบเทียบกับหน่วยงานภายใน/ภายนอก

พื้นที่เข้าร่วมโครงการปี 2566 และ 2567 มี 7 จังหวัด ได้แก่ สงขลา พัทลุง ตรัง สตูล ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส โดยมีเครือข่ายในปี 2566 จำนวน 143 เครือข่าย เด็กที่ได้รับบริการทั้งหมด จำนวน 5,957 คน ปี 2567 จำนวน 322 เครือข่าย เด็กที่ได้รับบริการทั้งหมด จำนวน 15,407 คน

ตาราง 1 เปรียบเทียบจำนวนกลุ่มเป้าหมาย ปีงบประมาณ 2566 และ 2567

จังหวัด	จำนวนอำเภอ		จำนวนโรงพยาบาล		จำนวนศูนย์บริการสาธารณสุข		จำนวนรพสต.		จำนวนเด็ก (คน)	
	66	67	66	67	66	67	66	67	66	67
สงขลา	5	16	2	15	-	6	16	59	1,087	4,538
พัทลุง	9	11	7	8	-	-	17	36	1,522	2,641
ตรัง	3	10	3	9	1	1	4	21	669	1,919
สตูล	1	5	1	3	-	-	2	10	222	614
ปัตตานี	2	7	2	7	-	-	11	25	927	2,519
ยะลา	9	7	4	4	4	3	16	31	864	1,787
นราธิวาส	12	12	12	11	-	-	-	5	666	1,389
รวม	41	68	31	57	5	10	66	187	5,957	15,407

ตาราง 2 ผลการตรวจสุขภาพช่องปาก

ผลการตรวจ	ปี 2566		ปี 2567	
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
จำนวนฟันในช่องปาก (ซี่ต่อคน)	19.7	19.7	19.8	19.9
เด็กไม่มีฟันผุ (ร้อยละ)	35.6	35.8	36.2	43.4
เด็กฟันผุ 1-4 ซี่ (ร้อยละ)	25.4	25.5	25.9	28.8
เด็กฟันผุ 5-10 ซี่ (ร้อยละ)	25.6	25.7	26.0	20.8
เด็กฟันผุมากกว่า 10 ซี่ (ร้อยละ)	13.8	13.0	12.0	7.0

ตาราง 3 ความสำเร็จในการหยุดยั้งฟันผุ และรอยโรคฟันผุที่เกิดขึ้นใหม่

หัวข้อ	จำนวนที่ทำ			สำเร็จ (ไม่ผุต่อ)			% ฟันผุใหม่ (ซี่)
	คน	ซี่	ด้าน	คน (%)	ซี่ (%)	ด้าน (%)	
ทา SDF	3,399	11,626	22,902	3,192 (96.3)	11,300 (97.2)	22,205 (97.0)	1.9
ทำ SDF&SMART	3,498	7,333	11,165	3,338 (95.4)	7,130 (97.2)	10,812 (96.8)	2.1
ทำ SDF+SDF&SMART	5,418	18,959	34,067	5,068 (93.5)	18,430 (97.2)	33,017 (96.9)	2.1
รวม	15,407						1.7

11. การเรียนรู้ (Study/Learning)

11.1. แผนหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องในอนาคต

11.1.1 การพัฒนาศักยภาพของทีมงาน

11.1.2 การขยายกลุ่มเป้าหมาย

11.1.3 การสร้างความตระหนักรู้ในชุมชน

11.1.4 การติดตามผลระยะยาวและการประเมินผล

11.2. จุดแข็ง (Strength) หรือ สิ่งที่ได้ดีในประเด็นที่น่าเสนอ

จุดแข็งหลักของโครงการคือความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมาย ความร่วมมือจากเครือข่ายที่หลากหลาย และการจัดการที่เป็นระบบ ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสามารถต่อยอดพัฒนาได้ในระยะยาว

11.3. กลยุทธ์ หรือ ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ

11.3.1 การประชุมหารือร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย และวิธีการทำงาน ทำให้ทันตบุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงาน และให้ความร่วมมือในการทำงาน ส่งรายงาน และสะท้อนผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

11.3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับความรู้ ทักษะคติ ของทันตบุคลากรทั้งการบรรยาย ฝึกปฏิบัติและการวางแผนทำงานร่วมกัน ทันตบุคลากรส่วนใหญ่คิดว่า ระยะเวลาและลักษณะในการจัดอบรมที่จัดให้ฝึกลงมือปฏิบัติจริง มีรูปแบบและระยะเวลาในการจัดอบรมที่เหมาะสม ผู้ที่เข้าอบรมมีความมั่นใจ ความเข้าใจและ

เกิดทักษะในการนำไปปฏิบัติ มีการนำบทเรียนจากปีที่ผ่านมามาประยุกต์ในการจัดประชุมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

11.3.3 การประสานงานเมื่อผู้เข้าร่วมดำเนินการโครงการในพื้นที่ของตนเอง แล้วเกิดปัญหา หรือมีข้อสงสัยที่ต้องการซักถามทีมงานตอบกลับอย่างรวดเร็ว ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่นยิ่งขึ้น ในส่วนของการนิเทศติดตาม ซึ่งทีมงานจากคณะทันตแพทยศาสตร์ไปลงเยี่ยมติดตามจังหวัดละ 1 ครั้ง เปิดโอกาสให้ทุกพื้นที่มานำเสนอผลการทำงาน ปัญหาอุปสรรค ทำให้การแก้ปัญหาทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และบางประเด็นนำมาปรับรวมใช้กับทุกจังหวัดให้ทำงานสะดวกยิ่งขึ้น

11.3.4 การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ คณะทันตแพทยศาสตร์พยายามกระจายการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ให้ทุกพื้นที่สามารถทำงานไปพร้อมๆกันได้ มีการวางแผนการทำงานและช่วยเหลือกันระหว่างพื้นที่ในอำเภอหรือจังหวัดเดียวกัน

11.3.5 การจัดเวทีถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ทันตบุคลากรทราบถึงความสำเร็จ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และส่วนที่ยังต้องปรับปรุงพัฒนาไปด้วยกัน ส่วนใหญ่อยากให้มีโครงการในลักษณะนี้ต่อเนื่อง และมีการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น

11.4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

ปัญหาการยอมรับวัสดุ SDF จากผู้ปกครอง เนื่องจากผลข้างเคียงของการใช้วัสดุ SDF ในการลดและชะลอการเกิดฟันผุคือ บริเวณที่ทาจะเกิดสีดำ ทำให้ผู้ปกครองเกิดความกังวลใจในเรื่องของความสวยงามและความปลอดภัย โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้รู้จักวัสดุชนิดนี้มาก่อน ความแพร่หลายในการใช้มีน้อย และผู้ปกครองหลายท่านไม่ทราบความแตกต่างระหว่างฟันที่ผุในระยะแรกกับฟันที่ปกติ ทำให้ผู้ปกครองคิดว่าลูกของตนเองไม่มีฟันผุและไม่ใช้กลุ่มเป้าหมายของโครงการนี้ แม้จะจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงก่อนดำเนินการ แต่ผู้ปกครองบางท่านติดภารกิจทำให้มาช้าหรือมาสายจึงทำให้เจ้าหน้าที่ต้องอธิบายรายบุคคลซ้ำอีกครั้ง แต่หลังจากได้รับคำอธิบายจากเจ้าหน้าที่และหลังผลการรักษาส่วนใหญ่ให้การยอมรับที่มากขึ้น มีเพียงบางส่วนที่รู้สึกตระหนกเพราะไม่คาดว่าการทา SDF จะทำให้ฟันเป็นสีดำกว่าที่ตนคิดไว้ จากข้อเสนอปีที่ผ่านมา ปีนี้ได้จัดทำแผ่นพับให้ความรู้ให้กับผู้ปกครองทุกท่าน และประชาสัมพันธ์หน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรืออาคารเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาล โดยมี QR code ให้ความรู้เพิ่มเติมในกรณีที่สูงสัยร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองที่เคยมีประสบการณ์ลูกได้รับบริการ SDF หรือ SMART มาก่อน ช่วยประชาสัมพันธ์ทำให้ปัญหานี้ลดลงจากปีที่ผ่านมาพอสมควร

12. ประเด็น (จุดเด่น) ที่เสนอเป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ และการเผยแพร่แนวปฏิบัติสู่ภายในหรือภายนอกมหาวิทยาลัย

จากข้อมูลการเกิดฟันผุและข้อจำกัดของการเข้าถึงบริการของเด็ก เกิดโครงการพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรในพื้นที่ในการใช้ SDF และเทคนิค SMART ในการหยุดยั้งฟันผุที่มีประสิทธิภาพสูง ไม่สร้างความเจ็บปวดแก่เด็ก ทำให้หยุดการลุกลามฟันผุของเด็กได้ เพิ่มการเข้าถึงการบริการมากขึ้น 12เท่า พร้อมทั้งใช้นวัตกรรมสีย้อมและ Chatbot 21 วันฟันดี ในการดำเนินงานส่งเสริมป้องกัน โดยมาตรการทั้งหมดนี้สามารถบูรณาการกับงานที่ทันตบุคลากรรับผิดชอบอยู่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง เป็นการสร้างความยั่งยืนในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากที่ดีของเด็ก

13. เอกสารอ้างอิง

- ประสิทธิ์ วงศ์สุภา, สุกัญญา เจริญวิวัฒน์, จันทร์พิมพ์ หินเทาว์. ซิลเวอร์ไดเอมีนฟลูออไรด์เพื่อหยุดยั้งฟันผุในฟันน้ำนม. ว ทันต จุฬาฯ 2557;37:371-80.